

BØRNE- OG
UNDERVISNINGS-
MINISTERIET
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Vejledning til folkeskolens prøver i faget tysk – 9. klasse

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet
Februar 2020

Indholdsfortegnelse

Indledning	3
Nyt for prøveterminen 2020	4
Prøvegrundlag - Fælles Mål	5
Kultur- og samfundsforhold som et element i prøverne	5
Mundtlig prøve	7
Før prøven	7
Tekstopgivelser og temaer	8
Dispositionen	9
Selve prøven	14
Prøveoplægget	14
Information til eleverne	17
Censors rolle	17
Karaktergivning	18
Ved uenighed	18
Vurderingskriterier – mundtligt	18
Vurderingsskema mundtlig tysk FP9	20
Vejledende karakterbeskrivelser mundtlig tysk FP9	21
Skriftlig prøve	22
Del 1: Lytning	22
Del 1: Læsning	23
Del 2: Sprog og sprogbrug	24
Del 2: Fri skriftlig fremstilling	24
Hjælpemidler	24
Anvendelse af it	26
Information til eleverne	26
Vurderingskriterier - skriftligt	26
Vurderingsskema skriftlig tysk, FP9	28
Vejledende karakterbeskrivelser for skriftlig tysk FP9	29
Prøve på særlige vilkår og fritagelse	30
Sygeprøver	30
Fagbilag 1, Tysk FP9	31

Indledning

Formålet med denne vejledning er at forklare og uddybe de krav, der stilles i prøvebekendtgørelsen i faget, således at skolens ledelse, faglærere og censor kan få svar på de spørgsmål, der måtte være i forbindelse med forberedelse og afholdelse af folkeskolens prøver.

Vejledningen tydeliggør den sammenhæng, der er mellem Fælles mål, prøvebekendtgørelsen og vurderingskriterier for prøverne i tysk. Kravene i faget tysk, som de er beskrevet i Fælles Mål og prøvebekendtgørelsen, danner grundlaget for tilrettelæggelsen af prøverne i tysk. Ifølge folkeskolovens § 18, stk. 3, skal undervisningens indhold fastlægges således, at kravene ved prøverne i de enkelte fag kan opfyldes.

Fælles mål i tysk består af fagformål, kompetenceområder, kompetencemål og færdigheds- og vidensområder, som alle skal indgå i tilrettelæggelsen af undervisningen i det enkelte fag. For alle fag findes der vejledende færdigheds- og vidensmål.

Prøverne i tysk tager udgangspunkt i de bindende kompetencemål. Færdigheds- og vidensmålene bygger på grundige faglige vurderinger af, hvilke færdigheder, viden og fagligt indhold, der er nødvendigt for at opnå de forskellige kompetencemål. Færdigheds- og vidensmålene beskriver centrale færdigheder og viden i de enkelte fag i en mere konkret form, og indgår derfor i prøverne, selv om færdigheds- og vidensmålene er vejledende.

Eleverne skal inden prøverne orienteres om prøvekravene og vurderingskriterierne og om, hvordan prøvernes enkelte dele vil foregå. Eleverne skal ligeledes orienteres om praktiske og procedurermæssige forhold samt ordens- og prøveregler jf. Prøvebekendtgørelsen kapitel 2, § 3 stk. 2 og 3.

Denne vejledning er justeret i henhold til BEK nr. 1128 af 14. november 2019.

Læs mere i:

- **Prøvebekendtgørelsen:** <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=211196>
- **Fagbilaget for tysk** (findes i prøvebekendtgørelsens bilag 1 samt bagerst i denne vejledning)
- **Fælles Mål for tysk i 7.-9. klasse:** <https://emu.dk/grundskole/tysk/faelles-mal>
- **Læseplanen for tysk i 7.-9. klasse:** <https://emu.dk/grundskole/tysk/laeseplan-og-vejledning>
- **Vejledning om prøve på særlig vilkår og fritagelse:** <https://www.uvm.dk/folkeskolen/folkeskolens-proever/tilrettelaeggelse/proeve-paa-saerlige-vilkaar-og-fritagelser>
- **Karakterbekendtgørelsen:** <https://www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=167998>
- **Elevfolderen "Når du skal til prøve":** <https://www.uvm.dk/folkeskolen/folkeskolens-proever/tilrettelaeggelse/information-til-elever>
- **Retningslinjer for skriftlige prøver:** <https://uvm.dk/folkeskolen/folkeskolens-proever/afholdelse/retningslinjer-ved-skriftlige-proever>
- **Retningslinjer for mundtlige prøver:** <https://uvm.dk/folkeskolen/folkeskolens-proever/afholdelse/retningslinjer-ved-mundtlige-proever>
- **Vejledning om digitale prøver:** <http://stil.dk/Arbejdsomraader/Drift-og-support/Support/Test-og-proever/FAP>

- **Yderligere information og vejledning om prøveafholdelse kan læses i prøvemappen:**
<http://www.uvm.dk/Uddannelser/Folkeskolen/Folkeskolens-proever>

Spørgsmål vedrørende prøverne i tysk kan sendes til:
sprog@uvm.dk eller fp@stukuvvm.dk

Nyt for prøveterminen 2020

- Fri skriftlig fremstilling: antallet af ord noteres sidst i opgaven
- Censor og eksaminator skal opbevare deres notater fra prøverne i tre måneder efter, at eleven har fået sin karakter, eller en eventuel klagesag er afgjort.
- Der er indsat et nyt afsnit under "Prøvegrundlag" om forståelsen af elevernes inddragelse af kultur og samfund i både den mundtlige og skriftlige prøve.
- Der er opdaterede beskrivelser af opgavetyperne under lytning og læsning.
- Der er i flere af afsnittene indsat uddybninger og gode råd baseret på de beskikkede censorers tilbagemeldinger.

Ændring i februar 2020-versionen (i forhold til december 2019-versionen)

- Det er i afsnittet 'Censors rolle' præciseret, hvad faglærer skal sende til censor forud for prøven.

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet

Prøvegrundlag - Fælles Mål

Fælles Mål for tysk består af tre overordnede kompetenceområder og kompetencemål for områderne.

Kompetenceområde	Kompetencemål efter 9. klasse
Mundtlig kommunikation	Eleven kan kommunikere på tysk mundtligt i et forståeligt og sammenhængende sprog
Skriftlig kommunikation	Eleven kan kommunikere på tysk skriftligt i et forståeligt og sammenhængende sprog
Kultur og samfund	Eleven kan forstå og anvende forståelse for kultur

Der knytter sig derudover 11 obligatoriske færdigheds- og vidensområder til de tre kompetenceområder.

Mundtlig kommunikation: Lytning, Samtale, Præsentation, Sprogligt fokus

Skriftlig kommunikation: Læsning, Skrivning, Tekster og medier, Sprogligt fokus

Kultur og samfund: Kulturforståelse, Kulturmødet og Tysk som adgang til verden

Ved den mundtlige prøve vurderes eleverne overvejende inden for færdigheds- og vidensområderne under Mundtlig kommunikation og Kultur og samfund, mens eleverne ved den skriftlige prøve overvejende vurderes inden for færdigheds- og vidensområderne under Skriftlig kommunikation og Kultur og samfund.

De mundtlige og skriftlige prøver i tysk er først og fremmest prøver i kommunikative kompetencer. Eleverne prøves i både receptive og produktive færdigheder.

Kultur- og samfundsforhold som et element i prøverne

Hvordan man skal vurdere elevernes inddragelse af kultur- og samfundsforhold i både den mundtlige og skriftlige prøve er ofte til debat. I den sammenhæng er det vigtigt at gøre opmærksom på, at sprogfagenes kultursyn er dynamisk, hvilket vil sige, at kulturer udvikles og ændres gennem menneskers handlinger og fortolkninger. Man er desuden medlem af flere kulturer, fx i skolen, i familien, blandt venner og i sportsklubben. Det er derfor vigtigt, at man i undervisningen forsøger at fremme et dynamisk og mangfoldigt syn på kulturer.

Et væsentligt opmærksomhedspunkt er i øvrigt, at vi, og måske særligt unge mennesker, har mange kulturelle fællestræk med andre i den globale verden. Derfor vil man som elev ikke nødvendigvis i

en prøvesituation skulle pointere noget, der er anderledes i tysktalende kulturer – eleven kan ligeså vel skrive eller tale om kulturelle eller samfundsmæssige forhold, der er meget lig elevens egen kultur.

Prøveoplægget til fri skriftlig fremstilling indeholder tekst og billeder med information vedrørende kultur og samfundsforhold i tysktalende lande. Ved at eleverne bruger og reflekterer over dette input, når de besvarer opgaven, inddrager de kultur- og samfundsforhold.

I den mundtlige prøve skal eleverne i præsentationsdelen tale ud fra kilder på målsproget, kilder om forhold i tysktalende lande inden for det område, deres præsentation drejer sig om. Ved at eleverne bruger kilderne, vil deres præsentation indeholde noget kulturelt og/eller samfundsmæssigt. Det kan enten være noget, der er særligt eller anderledes i tysktalende lande, fx madkultur, hvor eleven evt. kan sammenligne med egen kultur, eller det kan være kilder omhandlende fx unge menneskers fritidsliv, som i høj grad kan minde om elevens eget. I samtaledelen skal eleverne bruge tekstopgivelserne, da de ligger til grund for prøven, og dermed vil denne del af prøven også indeholde kultur- og samfundsforhold.

Mundtlig prøve

Udtræksprøve i tysk som obligatorisk fag eller frivillig prøve i valgfaget tysk.

Prøven består af en decentralt stillet opgave til vurdering af mundtlige kompetencer.

1. Præsentation af selvvalgt emne inden for det valgte tema (cirka fem minutter)
2. Samtale ud fra et af temaerne fra tekstopgivelserne (cirka otte minutter)

Prøven er todelt og varer 20 minutter inklusive votering.

På baggrund af en helhedsvurdering gives der én karakter.

Første del af prøven består af elevernes præsentation af et selvvalgt emne på baggrund af en godkendt disposition.

Anden del af prøven er en samtale med læreren på baggrund af et igangsættende spørgsmål/oplæg inden for et andet tema end præsentation. Eleven trækker oplægget under prøven efter præsentationen. Censor kan stille uddybende spørgsmål.

Før prøven

Det kortlægges, gerne i samarbejde med eleverne, hvilke tekster og temaer, der skal opgives til prøven ud fra indholdet i årets undervisning.

De beskikkede censorer nævner bl.a. følgende gode temaer: Sport und Freizeit, Medien, Blick auf die Alpenländer, Helden und Idole, Deutsche Musik, Ferien und Reisen, Zukunft, Jungsein, Umweltfreundliches Leben, Verschiedene Kulturen, Gesund und Fit leben og Berlin (særligt hvis klassen har været der).

Eleverne vælger det selvvalgte emne under et af de opgivne temaer. Det selvvalgte emne skal give eleverne mulighed for at anvende viden om kultur- og samfundsforhold i tysktalende lande, og det må derfor frarådes at udforme en disposition over fx "Mein Hobby". Hvis en elev gerne vil inddrage sin egen hobby, kan han/hun arbejde under en bredere overskrift, som fx "Jugendliche und ihre Hobbys", som både giver mulighed for at tale om forholdene i tysktalende lande og om sig selv.

Eleverne udvælger kilder på tysk. Da præsentationen skal baseres på kilderne, er det vigtigt at udvælge gode kilder. Typisk bør kilderne ikke være på for højt fagligt og sprogligt niveau. Man kan fx finde kilder på tyske hjemmesider rettet mod yngre børn, eller i didaktiserede materialer (bøger og portaler). Filmklip eller billeder kan også være en god kilde.

Eleverne udformer dispositionen for præsentationen med læreren som vejleder. Erfaringsmæssigt anvendes 8 -10 lektioner til dette arbejde.

Efter udarbejdelsen af dispositionen ophører lærerens vejledning i forhold til denne del af prøven.

I den efterfølgende undervisning kan man fx arbejde med samtaleøvelser, genlæse tekstopgivelserne, lade eleverne øve præsentationen for hinanden, mv.

Den færdige disposition underskrives både af lærer og elev og skal være censor i hænde senest 14 kalenderdage før prøven afholdes.

Eleverne har mulighed for enten at arbejde individuelt eller i grupper på 2-3 elever om et emne i forberedelsesfasen. Der kan derfor forekomme dispositioner, der er forholdsvis ens. Eleverne afleverer dog hver sin disposition, og de går til prøve hver for sig.

Tekstopgivelser og temaer

Tekstopgivelserne skal udgøre 20-30 normalsider og minimum 5 eksempler på æstetisk eller multimodal tekst. En normalside er 1.300 bogstaver. Æstetiske/multimodale tekster tælles ikke som normalsider. Alle opgivelser skal være på tysk, dog kan tysksprogede film opgives med danske (eller norske/svenske) undertekster. For normalsiderne angives titel, forfatter, forlag og normalsideantal. Ved æstetiske og multimodale tekster angives fx titel, kunstner og årstal, eller der angives et link til den anvendte hjemmeside i form af en url.

Teksterne skal være af passende sværhedsgrad. Et pejlemærke for dette kan være Den Europæiske Referenceramme for Sprogs (CEFR's) A2-niveau.

Tekstopgivelser er vigtige, fordi de danner baggrund for prøven og er forbindelsen mellem den daglige undervisning og prøven. Det forventes, at eleverne kan tale om temaerne ud fra de opgivne tekster, og at de kan genanvende nogle af de ord, udtryk og pointer, der knytter sig til teksterne, men der afkræves ikke et referat af teksterne. Opgivelserne skal være en hjælp til elevernes egen sprogproduktion og skal samtidig give eleverne mulighed for fx at kunne argumentere eller sammenligne. Det er væsentligt, at eleverne er med til at udvælge netop de tekster, der interesserer dem mest. Et af de vigtigste kriterier er, at teksterne motiverer og engagerer eleverne, og at teksterne i øvrigt er gode at samtale ud fra.

De opgivne tekster skal være bredt sammensat i forhold til teksttyper og indhold, ligesom de også alsidigt skal afspejle kulturelle og samfundsmæssige forhold i tysktalende lande. Se også afsnittet "Kultur- og samfundsforhold som et element i prøverne". Desuden skal flere tysktalende lande være repræsenteret i opgivelserne. Teksterne, inkl. de æstetiske/multimodale tekster, skal inddeles i et passende antal temaer, fx 4. Bemærk at eleverne i samtaledelen vurderes på at kunne give udtryk for holdninger. Det kan være egne holdninger og/eller holdninger, der kommer til udtryk i teksterne. Dette bør tænkes ind i valget af temaer, da fx rent historiske temaer kan være vanskelige at udtrykke holdninger til.

Opgivelserne kan enten være fælles for hele klassen eller individuelle for enkelte elever/grupper af elever

Eksempler på tekster, der opgives med normalsideantal:

- Noveller, artikler, interviews, fortællinger, fagtekster, blogindlæg, kommentarer og sange*

Eksempler på æstetiske/multimodale tekster:

- Malerier, reklamer, hjemmesider, tegneserier, film, musikvideoer, TV programmer, YouTube-klip, sange*

*Bemærk at nogle teksttyper (fx sange) enten kan opgives som almindelig tekst eller æstetisk/multimodal tekst afhængig af, hvordan der er blevet arbejdet med teksten i undervisningen.

Dispositionen

Til den første del af den mundtlige prøve udarbejder eleverne en disposition, som skal tjene som udgangspunkt for præsentationen. Dispositionen skal indeholde:

elevens navn og klasse

titel på det overordnede tema

titel på det selvvalgte emne

stikord, evt. som chunks, til det eleven vil præsentere

kilder på tysk

lærerens og elevens underskrifter

Dispositionen skal være på tysk og tjene som oversigt for elev, lærer og censor. Den skal ikke indgå i den endelige vurdering, idet den udelukkende er af orienterende karakter. Den er tænkt som en hjælp for eleverne.

Dispositionen skal være i stikordsform. Med stikord menes ét eller flere ord, fx chunks (flerordsfraser) hvis funktion er at minde eleverne om, hvad der skal siges. Se eksempler på dispositioner på næste side. Man kan også lade sig inspirere af eksemplerne i de engelske og franske vejledninger. Præsentationen skal vare ca. 5 minutter, hvilket dispositionens omfang skal afspejle. Eksemplerne er en rettesnor i forhold til omfang. I arbejdet med det selvvalgte emne anvender eleverne mindst to kilder, og disse anføres på dispositionen. Kilderne skal være på tysk, og det er i 9. klasse tilladt at anvende kilder fra tekstopgivelserne. Dispositionen kan med fordel indeholde billeder, som kan understøtte eleven i præsentationen. Erfaringerne viser, at billeder både kan støtte elevernes hukommelse og være en god hjælp i forhold til formidlingen af indholdet i præsentationen.

Alle elever skal aflevere en disposition. Det er lærerens opgave at sikre dette. Fremstilling af dispositionen kan i nogle tilfælde kræve megen hjælp fra lærerens side. Hvis en elev efter denne hjælp undlader at aflevere sin disposition, kan eleven ikke aflægge den mundtlige prøve i tysk.

For at eleverne i forbindelse med forberedelse af præsentationen i højere grad kan anvende arbejdsformer, der afspejler den daglige undervisning, har eleverne mulighed for på egen hånd at forberede præsentationen fx ved hjælp af power point eller andre præsentationsformer. Kun ord fra dispositionen og ikke-levende billeder må indgå i den valgte præsentationsform. Eleverne må ved prøven ikke have flere stikord til rådighed, hverken på dispositionen eller på den eventuelle præsentation, end dem, der står på den underskrevne disposition. Det vil sige, at hvis eleverne ved prøven vil anvende fx grafer eller billeder med ord/chunks/korte citater, skal disse fremgå af dispositionen. Eleven må gerne sætte nye billeder, der ikke fremgår af dispositionen, på den valgte præsentation.

Det er ikke noget krav at lærer eller censor på forhånd har set præsentationen. Det er den underskrevne disposition, der er styrende for prøven.

Eleverne bliver hverken vurderet på dispositionen eller den eventuelt valgte præsentationsform.

Erfaringer efter juni 2019 peger på, at det fortsat ikke er udbredt at bruge præsentationsprogrammer. Flere beskikkede censorer ærgres sig over, at lærerne ikke ved det/gør brug af det, da der stort set kun er positive erfaringer med at lade eleverne (evt. blot nogle af eleverne) præsentere på den måde.

Fordelene, der peges på, er: Et præsentationsprogram støtter hukommelsen bedre end dispositionen på papir, der er billeder at tale ud fra, fokus rettes mod en skærm og ikke mod eleven, og læsesvage elever får en bedre støtte, end den dispositionen kan give dem.

Desuden melder censorerne tilbage, at der har været positive erfaringer med billeder enten på dispositionen eller som et bilag til dispositionen, som eleverne har forklaret dele af emnet ud fra. Enkelte elever havde papir og blyant med under præsentationen til at lave en hurtig illustration af dele af emnet.

Eksempel på disposition

Unser Thema: *Jung Sein*

Mein Thema: *Junge Leute reisen weg*

Warum habe ich dieses Thema gewählt?

- Persönliches Interesse
- Andere Kulturen
- Verschiedene Möglichkeiten
-

Wie reisen die deutschen Jugendlichen?

- Interrail
- Mit dem Rucksack
  - Preiswert
  - Gastfreundlichkeit
- Au-pair/ Arbeit
- Sprachreise

Ein deutscher Junge in Mexico

- am Anfang
  - nervös
  - einsam
  - die Sprache (schwierig)
- später
  - gute Erlebnisse
  - viele Freunde
- meine Gedanken dazu

Meine Träume

- Abitur
- Reise nach Asien
- wie mein Bruder
- Kultur und Essen

Literatur:

Ach so! Teil 3 „Weit weg von zu Hause“ Seite 123-125

<https://www.clioonline.dk/tyskfaget/udskoling/emner/themen/reiselust/mit-dem-rucksack-durch-asien>

<https://www.kindernetz.de/infonetz/laenderundkulturen/weltenantdecken/juengster-reiseblogger-deutschlands/-/id=273062/nid=273062/did=479726/zafpyd/index.html>

Lehrerin Unterschrift:

Schüler Unterschrift:

Name:

Schule:

Klasse:

Unser Thema: Deutschland und die Deutschen

Mein Thema: Deutsche Esskultur

1. Deutsche Esskultur

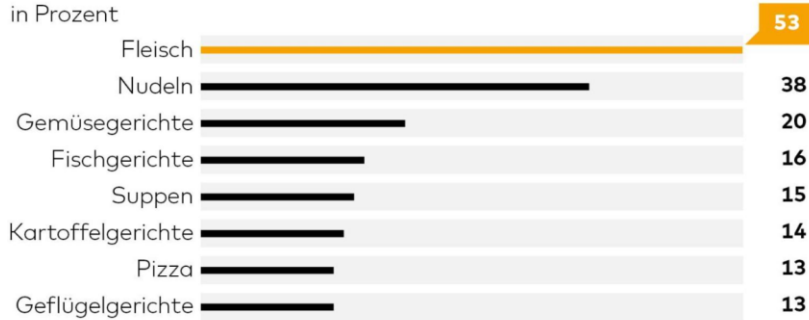
-
- Frühstück
  - Brot
  - Ei
  - Käse
-
- Mittagessen
  - Warmes Essen
  - Fleisch (traditionell)
-
- Abendessen
  - Kaltes Essen, zum Beispiel Brot
  - Vielleicht Bier
-

2 Die Statistiken

Das essen die Deutschen am Liebsten

in Prozent

welt

Quelle: BMEL Ernährungsreport 2017

3 Internationale Einflüsse

- Überall auf der Welt
- Italienisch
  - Spaghetti, Pizza
- Türkisch

- Döner
- Amerikanisch
  - Burger, Pommes
-

4. Deutsche Küche im Vergleich mit dänischer Küche

- Ähnlich
- Weniger Salat und Gemüse
-

5. Das esse ich gern

- International
- Be-einflusst von

[http://tysk.gyldendal.dk/Indgange/Landeskunde/Deutschland/Essen und Trinken.aspx](http://tysk.gyldendal.dk/Indgange/Landeskunde/Deutschland/Essen_und_Trinken.aspx)

<https://www.youtube.com/watch?v=CEPc34FAFS0>

Lehrer : _____

Schülerin: _____

Selve prøven

Prøven består af to dele: en præsentation af et selvvalgt emne og en samtale, som vurderes samlet.

Prøven begynder med elevens præsentation af det selvvalgte emne. Det er vigtigt, at eleven får mulighed for at præsentere det forberedte stof uden afbrydelser, som vil kunne forstyrre elevens koncentration. I præsentationen skal der være en tydelig anvendelse af kilderne, således at kultur og samfund i tysktalende lande fremgår klart. Efter præsentationen kan lærer og censor stille korte uddybende spørgsmål.

Herefter trækker eleven et prøveoplæg bestående af et igangsættende spørgsmål eller udsagn inden for et andet tema end præsentationen. Elev og lærer fører en samtale om prøveoplægget. Denne del af prøven kan med fordel øves i undervisningen ved at arbejde med samtaleøvelser inden for de temaer, der opgives, og ved at arbejde med elevernes strategier til at svare, så de ikke blot svarer med enkeltord. Det er vigtigt, at eleven på forhånd har gjort sig overvejelser om temaerne og tekststopgivelserne, ligesom læreren bør forberede sig ved at overveje forskellige typer af spørgsmål, der passer til forskellige elever. Erfaringerne viser, at eleverne bør gives god tid til at besvare lærerens spørgsmål.

Eleven skal ikke overhøres i tekststopgivelserne, men skal inddrage teksterne i relevant sammenhæng.

Censor kan stille uddybende spørgsmål i samtalen.

Citat fra beskikket censor om samtaledelen: *"Samtalen fungerer godt, hvis der kun er et enkelt igangsættende spørgsmål og relevante stillbilleder fra evt. anvendte film i undervisningen, samt billeder fra evt. tekster. Billederne kan være med til at sætte tanker i gang fra undervisningen. Det er igen meget vigtigt at påpege, at eleverne skal have tænketid ved samtalen."*

Prøveoplægget

Prøveoplægget, som eleven trækker i anden del af prøven, skal omhandle et andet overordnet tema end det, eleven har anvendt i præsentationen.

Erfaringsmæssigt bør prøveoplægget:

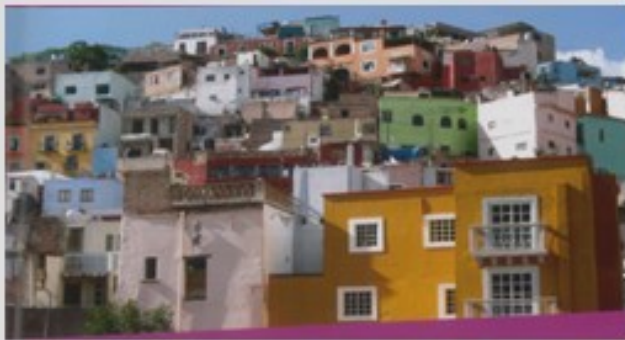
tage udgangspunkt i temaet og ikke i en specifik tekst
behandle emneområder, som ligger tæt på elevernes dagligdag og interesse
være formuleret i et forholdsvis enkelt sprog
tydeligt vise eleverne sammenhængen med opgivelserne

Prøveoplægget skal være ukendt for eleverne. Det må derfor kun anvendes to gange pr. klasse. Det gælder også, hvis prøven gennemføres over to eller flere dage. Der skal være mindst fire prøveoplæg at vælge imellem for den sidste elev. Prøveoplæggene bør alsidigt dække opgivelserne og temaerne uden hensyn til antallet af elever.

Prøveoplægget kan ledsages af relevant billedmateriale med det formål at minde eleverne om de læste tekster. Erfaringerne viser, at eleverne får mest ud af billeder, der enten stammer direkte fra de tekster, der er relateret til prøveoplægget, eller billeder af noget helt konkret, som kan give dem ideer til samtalen.

Thema: Jung sein

Viele Jugendliche reisen nach der Schule weg. Wie und wohin kann man reisen?

Texte:

„Weit weg von zu Hause“

„Paris! Paris!“

„Skiführerin in den Alpen“

Andre eksempler på prøvespørgsmål/prøveoplæg:

Welche Pläne und Zukunftsträume haben Jugendliche?

Warum ist es schwierig jung zu sein?

Ferien und Reisen – allein, mit Freunden oder mit der Familie?

Welche Jugendkulturen findest du interessant und warum?

Gibt es ein normales Leben für berühmte Personen?

Wenn man jung ist, fühlt man sich oft anders. Was verbindest du damit?

Welche Medien benutzen Jugendliche gern?

Welche Vorteile und Nachteile haben die soziale Medien?

In Deutschland gibt es viele verschiedene Kulturen. Erzähl bitte von einigen.

Wo willst du am liebsten deinen Urlaub verbringen – in Deutschland, in Österreich oder in der Schweiz?

Information til eleverne

Eleverne skal inden prøven orienteres om prøvekrav, vurderingskriterier og om, hvordan prøvernes enkelte dele foregår. Det kan være hensigtsmæssigt, at eleverne orienteres ved skoleårets start og igen umiddelbart inden prøven.

Umiddelbart før de første skriftlige prøver skal eleverne være bekendt med tekstopgivelserne.

I forbindelse med gennemgangen af prøvens form og indhold er det vigtigt at minde eleverne om, at de til prøven både skal medbringe dispositionen i samme form, som den er sendt til censor, og deres eventuelt udarbejdede præsentation.

For yderligere information til eleverne: <http://www.uvm.dk/folkeskolen/folkeskolens-proever/tilrettelaeggelse/information-til-elever>

Censors rolle

Der henvises til prøvebekendtgørelsens § 51.

Tekstopgivelser, dispositioner, prøveoplæg samt oplysninger om praktiske forhold vedrørende prøveafholdelsen skal sendes til censor, så materialet er vedkommende i hænde senest 14 kalenderdage før prøven. Det kan være hensigtsmæssigt at vedlægge en oversigt over det overordnede tema og selvvalgte emne for hver enkelt elev.

Et medfølgende brev med blandt andet dato og tidsplan for prøverne og kontaktoplysninger på læreren er nyttigt for censor, som skal tage kontakt til læreren for en drøftelse af prøvens gennemførelse. På den måde afklares eventuelle tvivlsspørgsmål inden prøvens start. Denne drøftelse er meget værdifuld. Det vil desuden være vigtigt at få afklaret selve gennemførelsen af prøven, lokale forhold og tidsplan.

Censorerne må ikke være ansat på den skole, hvor de skal virke som censorer.

Censor skal:

- Påse at prøverne er i overensstemmelse med målene for faget tysk.
- Medvirke til at påse, at prøverne gennemføres i overensstemmelse med de gældende regler.
- Medvirke til at påse, at eleverne får en ensartet og retfærdig behandling, og at deres præstationer får en pålidelig bedømmelse.

Under eksaminationen kan censor også stille uddybende spørgsmål til eleverne.

Karaktergivning

Efter prøven forlader eleven lokalet, og lærer og censor drøfter præstationen og giver én karakter på baggrund af deres noter. Når lærer og censor er enige om en karakter, kaldes eleven ind i prøvelokalet, hvor han eller hun modtager sin karakter sammen med en uddybende forklaring, der begrundes karakteren.

Censor og lærer skal opbevare deres notater fra prøverne i tre måneder efter, at eleven har fået sin karakter, eller en eventuel klagesag er afgjort. Vurderingsskemaet kan bruges som dokumentation.

Ved uenighed

Ved en prøve, hvor der er uenighed om den endelige karakterfastsættelse, afgiver censor og eksaminator ifølge § 14 stk. 2 i karakterbekendtgørelsen hver en karakter. Karakteren for prøven beregnes som gennemsnittet af eksaminators og censors bedømmelse afrundet til nærmeste karakter i karakterskalaen. Hvis gennemsnittet ligger midt i mellem to karakterer, er den endelige karakter nærmeste højere karakter, hvis censor har givet den højeste karakter, og ellers den nærmeste lavere karakter.

Ved prøver, hvor der medvirker mere end én eksaminator, har eksaminatorerne ifølge § 15 i karakterbekendtgørelsen samlet eksaminatorkompetence. Såfremt eksaminatorerne er uenige om karakterfastsættelsen, fastsættes eksaminatorernes bedømmelse som gennemsnittet af de enkelte bedømmelser afrundet til nærmeste karakter i karakterskalaen. Der rundes op, hvis gennemsnittet ligger midt imellem to karakterer.

Vurderingskriterier – mundtligt

Der prøves i mundtlige kommunikative kompetencer og færdigheder. Der lægges vægt på, at eleven kan udtrykke sig forholdsvis klart i et enkelt sprog og kan udtale tysk forståeligt, herunder med en udtale og intonation, der ligner tysk sprogtone. I vurderingen indgår elevernes anvendelse af viden om kultur- og samfundsforhold i tysktalende lande. Dette kan ofte bedst vurderes under præsentationen, hvor eleven tager udgangspunkt i tyske kilder, men også under samtaledelen, hvor tekstopgivelserne anvendes, kan det være relevant at få dette perspektiv ind.

Der er først og fremmest fokus på at vurdere elevernes kommunikative kompetencer og færdigheder. I folkeskolen er det vigtigt at huske på, at elevernes sprog er et "sprog, der er på vej", både med hensyn til ordforråd, intonation og udtale. Det vægtes positivt, hvis eleverne er i stand til at omskrive eller omformulere sig, når de mangler ord. Vægtningen af prøvens enkelte elementer skal bero på en omhyggelig afvejning af elevpræstationens kvaliteter og mangler. Det er i høj grad præstationens kvaliteter, der skal lægges mærke til, frem for manglerne.

Der foretages en helhedsvurdering ud fra de opstillede vurderingskriterier for prøven.

Karaktergivningen skal ske på grundlag af de faglige krav og mål, der er opstillet for den enkelte prøve (absolut karaktergivning). Se uddybning af karakterskalaen i karakterbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 262 af 20. marts 2007): <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=25308>.

Vurderingsskema mundtlig tysk FP9

Skemaet uddyber de krav til elevens kunnen, der er fastsat i prøvebekendtgørelsens fagbilag for mundtlig tysk i 9. klasse. De statsligt beskikkede censor benytter dette skema, når de vurderer elevpræstationerne.

Karakteren gives samlet ud fra en bedømmelse af nedenstående områder. Karakterbeskrivelserne på næste side er også et godt redskab til karakterfastsættelse.

Elevens navn:		12	10	7	4	02	00	-3
Generelt								
1	Eleven udtaler tysk klart og forståeligt.							
2	Eleven formulerer sig i sammenhæng i et enkelt, klart og forståeligt sprog.							
Præsentation								
3	Eleven præsenterer og viser indsigt i det selvvalgte emne.							
4	Eleven anvender viden om kultur- og samfundsforhold i tysktalende lande fra kilderne.							
5	Eleven anvender relevant ordforråd og vendinger indenfor emnet.							
Samtale								
6	Eleven lytter, reagerer og bidrager til at holde samtalen i gang.							
7	Eleven giver udtryk for holdninger.							
8	Eleven inddrager relevant viden fra undervisningen og tekstopgivelserne i forhold til temaet.							
Karakter i mundtlig prøve								

Samlet karakter

Vejledende karakterbeskrivelser mundtlig tysk FP9

I lærer og censors dialog om karakterfastsættelse kan nedenstående skema være et nyttigt redskab.

12	10	7	4	02	00	-3
Generelt						
Eleven taler klart og forståeligt med en præcis og sikker udtale og intonation.	Eleven taler klart og forståeligt med en sikker udtale og intonation.	Eleven taler forholdsvis klart og forståeligt med en god udtale og intonation.	Eleven taler forholdsvis klart og forståeligt med en mindre god udtale og intonation, der dog ikke er meningsforstyrrende.	Eleven taler i mindre grad klart og forståeligt med en usikker udtale og intonation, der af og til er meningsforstyrrende.	Eleven taler utydeligt med en udtale og intonation, der er meningsforstyrrende.	Elevens udtale og intonation er uacceptabel.
Eleven udtrykker sig præcist og sikkert i et sammenhængende, enkelt, klart og forståeligt sprog.	Eleven udtrykker sig sikkert i et sammenhængende, enkelt, klart og forståeligt sprog.	Eleven udtrykker sig nogenlunde sikkert i et sammenhængende, enkelt, klart og forståeligt sprog.	Eleven udtrykker sig i et mindre sammenhængende, enkelt, klart og forståeligt sprog.	Eleven udtrykker sig i begrænset omfang i et enkelt, klart og forståeligt sprog.	Eleven udtrykker sig i utilstrækkelig grad i et sammenhængende, enkelt, klart og forståeligt sprog.	Eleven udtrykker sig i uacceptabel grad i et sammenhængende, enkelt, klart og forståeligt sprog.
Præsentation						
Elevens præsentation af det selvvalgte emne og anvendelse af kilder om kultur- og samfundsforhold i tysktalende lande er fremragende.	Elevens præsentation af det selvvalgte emne og anvendelse af kilder om kultur- og samfundsforhold i tysktalende lande er fortrinlig.	Elevens præsentation af det selvvalgte emne og anvendelse af kilder om kultur- og samfundsforhold i tysktalende lande er god.	Elevens præsentation af det selvvalgte emne og anvendelse af kilder om kultur- og samfundsforhold i tysktalende lande er jævn.	Elevens præsentation af det selvvalgte emne og anvendelse af kilder om kultur- og samfundsforhold i tysktalende lande er tilstrækkelig.	Elevens præsentation af det selvvalgte emne og anvendelse af kilder om kultur- og samfundsforhold i tysktalende lande er utilstrækkelig.	Elevens præsentation af det selvvalgte emne og anvendelse af kilder om kultur- og samfundsforhold i tysktalende lande er uacceptabel.
Elevens ordfør råd og brug af relevante vendinger er fremragende.	Elevens ordfør råd og brug af relevante vendinger er fortrinlig.	Elevens ordfør råd og brug af relevante vendinger er god.	Elevens ordfør råd og brug af relevante vendinger er i mindre grad dækkende.	Elevens ordfør råd og brug af relevante vendinger er dækkende i minimalt acceptabel grad.	Elevens ordfør råd og brug af relevante vendinger er utilstrækkelig.	Elevens ordfør råd og brug af relevante vendinger er uacceptabel.
Samtalen						
Eleven deltager i samtalen og giver udtryk for holdninger på fremragende vis.	Eleven deltager i samtalen og giver udtryk for holdninger på fortrinlig vis.	Eleven deltager i samtalen og giver udtryk for holdninger på tilfredsstillende vis.	Eleven deltager i samtalen og giver i mindre grad udtryk for holdninger.	Eleven deltager i samtalen på tilstrækkelig vis og giver i minimal acceptabel grad udtryk for holdninger.	Eleven deltager i samtalen på utilstrækkelig vis og giver ikke i tilstrækkelig grad udtryk for holdninger.	Eleven deltager ikke i samtalen.
Eleven anvender på fremragende vis viden, ord og udtryk fra tekstopgivelserne.	Eleven anvender på fortrinlig vis viden, ord og udtryk fra tekstopgivelserne.	Eleven anvender på tilfredsstillende vis viden, ord og udtryk fra tekstopgivelserne.	Eleven anvender i mindre grad viden, ord og udtryk fra tekstopgivelserne.	Eleven anvender på tilstrækkelig vis viden, ord og udtryk fra tekstopgivelserne.	Eleven anvender på utilstrækkelig vis viden, ord og udtryk fra tekstopgivelserne.	Eleven anvender ikke viden, ord og udtryk fra tekstopgivelserne.

Skriftlig prøve

Udtræksprøve i tysk som obligatorisk fag og frivillig prøve i valgfaget tysk.

Styrelsen for Undervisning og Kvalitets opgavekommission for tysk producerer prøveoplægget, som består af fire delopgaver. Der er oftest en tematisk sammenhæng i de fire delopgaver.

Delopgaverne i lytteforståelse, læseforståelse og sprog og sprogbrug skal aflægges som digitale, selvrettende prøver på www.testogproever.dk. Der udleveres til del 1 af prøven (lytte og læse) et teksthæfte. Dette hæfte skal indsamles efter den første del af prøven. Oplægget til fri skriftlig fremstilling er ligeledes på www.testogproever.dk, men eleverne skal besvare opgaven i fri skriftlig fremstilling i et skriveprogram.

	Færdigheder og kompetencer	Indhold	Tidsforbrug	Hjælpemidler
Del 1	Receptive	Lytteforståelse	Ca. 25 minutter	Ingen
		Læseforståelse	Ca. 35 minutter	Ingen
Del 2	Produktive	Sprog og sprogbrug Skriftlig fremstilling	Ca. 30 minutter Ca. 90 minutter	Ordbøger og grammatiske oversigter ved begge delprøver. Stave- og grammatikkontrol i skriftlig fremstilling.

Besvarelsenerne i fri skriftlig fremstilling bedømmes af det ministerielle censorkorps ud fra vurderingsskemaet i denne vejledning.

Opgaverne i lytning, læsning samt sprog og sprogbrug løses som digitale, selvrettende prøver på testogproever.dk. Skolen skal i god tid inden prøven orientere sig i ministeriets [retningslinjer for skriftlige prøver](#) for information om, hvad skolen skal gøre, hvis det ikke er muligt at aflægge prøven digitalt.

Skolen skal sende elevernes karakterer i lytteforståelse, læseforståelse og sprog og sprogbrug til den beskikkede censor, der fastsætter den samlede karakter for alle fire delopgaver. Skolens ledelse kan tilgå elevernes bedømmelser på testogproever.dk. Elevernes bedømmelser kan trækkes ud i et regneark, som sendes til censor. Kontor for Prøver, Eksamen og Test giver besked til skolerne om, hvornår bedømmelserne er klar.

Der ligger to digitale eksempelprøver (fra prøverne i 2014) på www.testogproever.dk. Her kan eleverne øve den digitale form. Det anbefales, at eleverne i øvrigt øver sig på nogle af de nyeste prøvesæt (i papir) fra materialeplatformen.

Del 1: Lytning

Lytteopgaven består af tre delopgaver. I lytteopgaven skal eleverne kunne:

lytte efter hovedindhold

lytte efter detaljer

lytte efter budskaber og holdninger

Lytteopgaven varer i alt ca. 25 minutter. Hver lydsekvens er indspillet to gange, så lydoptagelsen på www.testogprøver.dk blot skal afspilles én gang. Alle instruktioner til opgaverne er på tysk i et enkelt sprog, og det fremgår tydeligt, hvad eleverne skal besvare.

Opgavedel	Opgavetype
Hören 1 Længere tekst, fx interview eller dialog	Multiple choice
Hören 2 Længere tekst, fx interview eller dialog	Multiple matching
Hören 3 Flere korte tekster	Multiple matching

I undervisningen kan man med fordel arbejde med elevernes kendskab til formålet med forskellige lytteopgaver.

Del 1: Læsning

Læseopgaven består af tre delopgaver. I læseprøven skal eleverne kunne:

Læse efter hovedindhold

læse efter detaljer

læse for at forstå budskaber og holdninger

Læseprøven varer ca. 35 minutter og følger umiddelbart efter lytteprøven. Alle instruktioner til opgaverne er på tysk i et enkelt sprog, og det fremgår tydeligt, hvad eleverne skal besvare.

Opgavedel	Opgavetype
Lesen 1 Længere sammenhængende tekst, fx artikel	Multiple choice
Lesen 2 Korte autentiske, evt. multimodale, beskeder, instruktioner, opslag o. lign.	Multiple matching
Lesen 3 Korte tekster	Multiple matching

I undervisningen kan man med fordel arbejde med elevernes kendskab til formålet med forskellige læseopgaver.

Del 2: Sprog og sprogbrug

Opgaverne i sprog og sprogbrug prøver elevernes viden inden for centrale sproglige områder, som fx verbernes bøjninger, substantivernes pluralisforme, præpositionernes betydning og kendskab til ordklasser samt ordforråd. Opgavetyperne i sprog og sprogbrug kan fx være korrekt indsættelse af betydningsbærende ord, og i den forbindelse er det vigtigt, at eleverne er vant til at arbejde med ordbogsopslag.

Særligt opgave 1, der specifikt tester ordbogsopslag, lader til at være den opgavetype, der volder eleverne flest problemer. Korrekt anvendelse af ordbogen er en vigtig færdighed, som også vil komme eleverne til gode i opgaven i fri skriftlig fremstilling.

Det anbefales, at eleverne anvender cirka en halv time til løsning af opgaven i sprog og sprogbrug. Eleverne bør ikke afslutte sprog og sprogbrug før de to timer er gået, da de har mulighed for at arbejde med denne del af prøven i hele tidsperioden.

Del 2: Fri skriftlig fremstilling

Oplægget til fri skriftlig fremstilling består af tekst og billeder. Oplæggets opgaver skal besvares i to dele, og besvarelsen skal i alt fylde 200-300 ord. Eleverne kan markere de to dele i besvarelsen ved enten at lave et tydeligt mellemrum eller ved at anvende overskrifterne fra opgaveforlægget.

Eleverne skal i de fleste tilfælde skrive inden for en bestemt genre og/eller til en specifik modtager. Vurderingen af elevbesvarelsen drejer sig på dette punkt om, at eleverne tilpasser teksten. Der vil fx være forskel på at skrive et privat brev til sin bedstemor og skrive et blogindlæg til et elektronisk ungdomsblad. Eleverne bedømmes ikke på layout, så det frarådes, at de bruger meget energi på det.

I vurderingen vægtes det positivt, hvis eleven bruger ord og vendinger fra oplægget.

Det anbefales, at eleverne anvender cirka 90 minutter til løsning af opgaven i fri skriftlig fremstilling.

Antallet af ord skal noteres til slut.

Hjælpemidler

§ 25 Hjælpemidler kan anvendes under en prøve, i det omfang det fremgår af bilag 1 og 2.

Fagbilag 1, 6.5.

Ved opgaven i lytte- og læsefærdigheder må der ikke anvendes hjælpemidler. Ved opgaven i sprog og sprogbrug og i den friere skriftlige opgave må der anvendes ordbøger og grammatiske oversigter. I den friere skriftlige opgave må der anvendes tekstbehandling med stave- og grammatikkontrol. Ordbøger og grammatiske oversigter, som ikke kan medbringes eller opbevares lokalt, kan efter skolelederens nærmere anvisninger tilgås via internettet.

Prøvebekendtgørelsen

Eleverne må ikke anvende hjælpemidler i Del 1 af prøven (lytte- og læsefærdigheder).

Eleverne må anvende ordbøger og grammatiske oversigter i både sprog og sprogbrug og i den frie skriftlige fremstilling. De må desuden anvende tekstbehandling med stave- og grammatikkontrol som fx Word, Google Docs, OpenOffice, Pages i den frie skriftlige fremstilling.

Der må anvendes elektroniske ordbøger eller ordbøger i papirudgave, fx dansk/tysk-, tysk/dansk- og tysk/tysk-ordbøger. Tosprogede elever må anvende ordbøger til og fra deres modersmål.

Ordbogen må kunne give information om et ords betydning/betydninger, ordklasse, evt. køn og evt. bøjning. Der må være korte, løsrevne sætningseksempler på brug af ordet i en specifik sammenhæng, men ikke længere sammenhængende tekst.

Grammatiske oversigter til brug ved prøverne i fremmedsprog må indeholde skemaer over og forklaringer på grammatiske områder. Fx:

Udsagnsord		
Udsagnsord er ord, der fortæller, hvad nogen gør, eller hvad der sker. Udsagnsord bøjes i både tid og person. Bemærk, at nogle udsagnsord er uregelmæssige.		
<i>spielen i nutid</i>		
<i>Ental</i>	1. person	<i>ich spiele</i>
	2. person	<i>du spielst</i>
	3. person	<i>er/sie/es spielt</i>
<i>Flertal</i>	1. person	<i>wir spielen</i>
	2. person	<i>ihr spielt</i>
	3. person	<i>sie/Sie spielen</i>

Ex. Marie spielt Fußball am Mittwoch

Grammatiske oversigter må endvidere indeholde lister over ord og ordklasser, fx uregelmæssige udsagnsord, bindeord og tillægsord.

Grammatiske oversigter kan være forlagsudgivet eller lærer-/ elevproduceret.

Der må gerne være et sætningseksempel på det grammatiske område.

Grammatiske oversigter må ikke have karakter af huskelister. Der skal være tale om oversigter, som eleverne selvstændigt kan bruge til opslag, men som ikke giver vejledning.

Det anbefales, at den valgte grammatiske oversigt er kort og overskuelig, så den bliver anvendelig for eleverne i prøvesituationen.

For yderligere information om tilladte hjælpemidler: <http://www.uvm.dk/Uddannelser/Folkeskolen/Folkeskolens-proever/Afholdelse/Tilladte-hjaelpemidler>

Anvendelse af it

§ 25, stk. 2. Medmindre det fremgår af bilag 1 og 2, må internettet ikke anvendes til at søge efter, tilgå eller anvende hjælpemidler, herunder informationer, noter, værktøjer mv., og må eleverne ikke kommunikere eller dele deres dokumenter med andre under prøven.

Prøvebekendtgørelsen

Skolens leder skal tage stilling til, om de programmer, digitale ordbøger og/eller grammatiske oversigter, som eleven kan benytte ved prøven kan tilgås offline (gemt lokalt på computeren) eller medbringes i papirform, inden der gives tilladelse til at tilgå disse via internettet eller i skyen.

En eventuel adgang til internettet kan foregå på computere, tablets eller smartphones. Det er vigtigt, at skolelederen informerer eleverne grundigt om såvel reglerne for adgang til hjælpemidler via internettet som konsekvenserne af snyd under prøverne.

Eleverne må anvende:

- tekstbehandling med grammatik- og stavekontrol fx Word, Google Docs, OpenOffice, Pages.
- ordbøger og grammatiske oversigter (se uddybning i afsnittet "Hjælpemidler").

Eleverne må ikke anvende:

- oversættelses-værktøjer.
- andre materialer eller værktøjer end de ovenfor nævnte, det vil sige ingen tekster, lyd og billeder fra internettet eller fra lokale filer. Eleverne kan i deres besvarelse indsætte billeder fra opgaveforlægget fra testogprøver.dk, men bemærk at layout ikke indgår i vurderingen af besvarelsen, hvorfor det ikke anbefales at bruge tid på dette område.

Information til eleverne

Eleverne skal inden prøven orienteres om prøvekrav, tilladte hjælpemidler, vurderingskriterier, grundlag for karaktergivning og om, hvordan prøvernes enkelte dele foregår. Det er herunder vigtigt, at eleverne orienteres om tilladte hjælpemidler ved prøven.

Eleverne bør have afprøvet et prøvesæt i løbet af 9. klasse.

For yderligere information om orientering af eleverne: <http://www.uvm.dk/folkeskolen/folkeskolens-proever/tilrettelaeggelse/information-til-elever>

Vurderingskriterier - skriftligt

Den beskikkede censor retter og vurderer den frie, skriftlige fremstilling. Delopgaverne i lytning, læsning samt sprog og sprogbrug rettes digitalt i testogprøver.dk. Skolen skal sende delkarakteren fra testogprøver.dk til censor, der på baggrund af disse karakterer og karakteren for den frie skriftlige fremstilling fastsætter én samlet karakter.

Der gives en samlet karakter for den skriftlige prøve i tysk. Denne karakter sammensættes af 4 delkarakterer, som vægtes således:

lytning: 25 %
læsning: 25 %
sprog og sprogbrug: 15 %
skriftlig fremstilling: 35 %

Det er vigtigt at huske på, at elevernes sprog i grundskolen er et intersprog, det vil sige et "sprog, der er på vej" både med hensyn til ordforråd og sprogbrug. Det er derfor vigtigt at vurdere, om eventuelle fejl forstyrrer kommunikationen. Prøverne i tysk er først og fremmest prøver i kommunikative færdigheder. I prøven er det derfor væsentligt, at der primært fokuseres på det positive – altså det, som eleverne kan, frem for det, de ikke kan. Sproget skal kunne bruges i en kommunikativ sammenhæng, og prøven skal opfattes således, frem for at der fokuseres på fejl og høje korrekthedskrav.

Det skal understreges, at der er tale om en helhedsbedømmelse, hvor indhold, kommunikationsværdi og sprogbrug vægtes som en helhed. Karakteren gives på baggrund af denne helhedsbedømmelse ved hjælp af vurderingsskemaet og karakterbeskrivelsen.

Vurderingsskema skriftlig tysk, FP9

Skemaet uddyber de krav til elevens kunnen, der er fastsat i prøvebekendtgørelsens fagbilag for skriftlig tysk i 9. klasse. De statsligt beskikkede censor benytter dette skema, når de vurderer elevbesvarelsenerne.

Farverne er tilfældigt valgt og skal blot illustrere, at eleven vurderes inden for tre hovedområder: Elevens besvarelse af de konkrete skrivekrav (gul), elevens evne til at kommunikere klart og forståeligt (grøn) og elevens beherskelse af sprogbrugsregler, der understøtter kommunikationen (blå). Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering.

Bemærk, at der er tæt sammenhæng mellem vurderingsskemaet og karakterbeskrivelserne på næste side.

Elevens uni-login:		12	10	7	4	02	00	-3
1	Eleven besvarer opgaven, herunder de enkelte delopgaver og antal ord.							
2	Eleven tilpasser indhold og stil til situationen/genren, afsender og modtager.							
3	Eleven anvender centralt ordforråd.							
4	Eleven udtrykker sig i sammenhængende skriftlig form, fx med brug af sætningsforbindere.							
5	Elevens budskaber er klare og forståelige, så kommunikationen lykkes.							
6	Eleven anvender centrale sprogbrugsregler, så kommunikationen lykkes.							
7	Eleven sætter tegn og staver, så kommunikationen lykkes.							

Samlet karakter

Området kultur og samfund vurderes under punkt 1. Se afsnittet "Kultur og samfundsforhold som et element i prøverne".

Vedr: punkt 4: Sætningsforbindere er ikke en særlig ordklasse, men er forskellige ord, der kan anvendes til at skabe sammenhæng mellem sætninger eller mellem afsnit. Det kan fx være ord som "und", "aber", "weil" og "später", "auf der andere Seite", "alles in allem".

Vejledende karakterbeskrivelser for skriftlig tysk FP9

12	10	7	4	02	00	-3
Eleven besvarer de stillede opgaver, herunder genrekrav og afsender/modtagerforhold udtømmende.	Eleven besvarer de stillede opgaver, herunder genrekrav og afsender/modtagerforhold, i omfattende grad.	Eleven besvarer de væsentligste elementer i de stillede opgaver, herunder genrekrav og afsender/modtagerforhold. -	Eleven besvarer i nogen grad de stillede opgaver, herunder genrekrav og afsender/modtagerforhold.	Eleven besvarer de stillede opgaver, herunder genrekrav og afsender/modtagerforhold i minimalt acceptabel grad.	Elevens besvarelse er utilstrækkelig.	Eleven har ikke besvaret de stillede opgaver.
Eleven kommunikerer fremragende i en sammenhængende skriftlig form med anvendelse af centralt ordforråd.	Eleven kommunikerer fortrinligt i en sammenhængende skriftlig form med anvendelse af centralt ordforråd.	Eleven kommunikerer godt i en sammenhængende skriftlig form med anvendelse af et dækkende ordforråd.	Eleven kommunikerer jævnt i en mindre sammenhængende skriftlig form med anvendelse af et mindre dækkende ordforråd.	Eleven kommunikerer i en minimal acceptabel sammenhængende form med anvendelse af et begrænset ordforråd.	Eleven kommunikerer i utilstrækkelig grad med et utilstrækkeligt sprog.	Eleven kommunikerer i uacceptabel grad.
Eleven anvender de grundlæggende sprogbrugsregler på fremragende vis, således at kommunikationen er klar og forståelig. Besvarelsen kan indeholde få, uvæsentlige fejl.	Eleven anvender de grundlæggende sprogbrugsregler på fortrinlig vis, således at kommunikationen er klar og forståelig. Besvarelsen kan indeholde fejl.	Eleven anvender de grundlæggende sprogbrugsregler godt, således at kommunikationen er nogenlunde klar og forståelig.	Elevens anvendelse af grundlæggende sprogbrugsregler er mangelfuld, men kommunikationen er forholdsvis klar og forståelig.	Elevens anvendelse af grundlæggende sprogbrugsregler er mangelfuld i en grad, der hæmmer forståelsen.	Elevens anvendelse af grundlæggende sprogbrugsregler er mangelfuld, således at kommunikationen mislykkes.	Eleven anvender ikke grundlæggende sprogbrugsregler og kommunikationen mislykkes.

Prøve på særlige vilkår og fritagelse

Særlige prøvevilkår

Skolens leder skal tilbyde særlige prøvevilkår til elever med psykisk eller fysisk funktionsnedsættelse eller tilsvarende vanskeligheder, når dette er nødvendigt for at ligestille disse elever med andre i prøvesituationen. Det er en forudsætning, at der ikke sker en ændring af prøvens faglige niveau.

Fritagelse fra prøve

Skolens leder fritager en elev fra prøven, hvis eleven på grund af betydelig funktionsnedsættelse ikke, selv ikke på særlige vilkår, kan aflægge prøven. Fritagelse kan omfatte en eller flere prøver eller delprøver.

Regler om prøve på særlige vilkår og fritagelse for prøve er fastsat i bekendtgørelse om folkeskolens prøver. Yderligere information herom kan findes i vejledningen "Prøver på særlige vilkår og fritagelse", som kan tilgås på ministeriets hjemmeside www.uvm.dk/fp - afsnittet: "Prøver på særlige vilkår".

Sygeprøver

Skolens leder er forpligtet til at foranstalte ny prøve for de elever, der har været syge til en ordi-nær prøve. Dette gælder både for obligatoriske og frivillige prøver, jf. prøvebekendtgørelsens § 17.

Fagbilag 1, Tysk FP9

6. Tysk

6.1. Prøven er skriftlig, jf. pkt. 6.2-6.7, eller mundtlig, jf. pkt. 6.8-6.15.

6.2. Den skriftlige prøve består af en opgave i lytte- og læsefærdighed og en friere skriftlig opgave, der omfatter en opgave i sprog og sprogbrug samt en kortere opgave i skriftlig fremstilling.

6.3. Til besvarelsen af opgaven i lytte- og læsefærdighed gives der 1 time, og til den friere skriftlige opgave gives der 2 timer.

6.4. Der prøves i at

- læse og forstå indholdet af forskellige typer af tekster,
- lytte og læse efter hovedindhold,
- lytte og læse efter specifik information,
- anvende viden om centrale sproglige områder,
- udtrykke sig i en sammenhængende, skriftlig form,
- afpasse en skreven tekst i forhold til modtageren,
- anvende et centralt ordforråd – stave og sætte tegn så præcist, at kommunikationen lykkes og
- anvende viden om tysktalende landes kultur- og samfundsforhold.

6.5. Ved opgaven i lytte- og læsefærdigheder må der ikke anvendes hjælpemidler. Ved opgaven i sprog og sprogbrug og i den friere skriftlige opgave må der anvendes ordbøger og grammatiske oversigter. I den friere skriftlige opgave må der anvendes tekstbehandling med stave- og grammatikkontrol. Ordbøger og grammatiske oversigter, som ikke kan medbringes eller opbevares lokalt, kan efter skolelederens nærmere anvisninger tilgås via internettet.

6.6. Opgaven i lytte- og læsefærdighed samt opgaven i sprog og sprogbrug afholdes som digital selvrettende prøve, jf. § 53, stk. 2.

6.7. Der gives én karakter.

6.8. Den mundtlige prøve omfatter

- valg af emne,
- lærerens godkendelse af elevens valg af emne og kilder,
- elevens udarbejdelse af disposition og forberedelse af præsentation og samtale samt

– eksamination.

6.9. Til den mundtlige prøve opgives et alsidigt sammensat stof inden for fagets kompetenceområder. Opgivelserne inddeles i et passende antal temaer og skal omfatte 20-30 normalsider af passende sværhedsgrad, omfattende skønlitteratur og sagprosa. Herudover opgives minimum 5 eksempler på æstetisk eller multimodal tekst. Flere tysktalende lande skal være repræsenteret i tekstopgivelserne. Desuden anføres de kilder, som eleven baserer sin præsentation på. Disse kilder kan helt eller delvist være fra et af temaerne i tekstopgivelserne.

6.10. Eleven udarbejder før prøvens begyndelse, og med vejledning fra tysklæreren, en disposition for det selvvalgte emne. Eleverne kan udarbejde dispositionen enkeltvis eller i mindre grupper. Dispositionen skal indeholde

– stikord til, hvad eleven vil præsentere ved eksaminationen,

– en oversigt over anvendte kilder samt

– elevens og lærerens underskrifter.

6.11. Prøvens første del består af elevens præsentation af et selvvalgt emne ud fra et tema fra tekstopgivelserne. Til brug for præsentationen medbringer eleven sin godkendte disposition. Prøvens anden del består af en samtale ud fra et andet tema fra tekstopgivelserne. Som indgang til samtalen trækker eleven et oplæg/spørgsmål, som skal have indholdsmæssig sammenhæng med et tema fra tekstopgivelserne.

6.12. Prøven foregår på tysk.

6.13. Der prøves i at

– deltage i en samtale,

– præsentere og dokumentere indsigt i det selvvalgte emne,

– udtale tysk forståeligt, herunder med en udtale og intonation, der ligner tysk sprogtone,

– udtrykke sig forholdsvis klart i et enkelt sprog og

– anvende viden om kultur- og samfundsforhold i tysktalende lande.

6.14. Præsentationen varer ca. 5 minutter. Hele eksaminationen varer 20 minutter inkl. karakterfastsættelse.

6.15. Der gives én karakter.